

باشگاه دانش پژوهان جوان

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
مرکز ملی پرورش استعداد های درخشان و دانش پژوهان جوان
معاونت دانش پژوهان جوان

مبارزه علمی برای جوانان، زنده کردن روح جست و جو و کشف واقعیت‌هاست. «امام خمینی (ره)»

دفترچه سوالات مرحله اول

سی و یکمین دوره المپیاد ریاضی سال ۱۳۹۱

صبح - ساعت : ۹:۰۰

کد دفترچه : ۲

تعداد سوالات	مدت آزمون (دقیقه)
۲۵	۱۸۰

توضیحات مهم

استفاده از ماشین حساب ممنوع است.

۱. کد برگه سوالات شما ۲ است. این کد را در محل مربوط روی پاسخنامه علامت بزنید. در غیر این صورت پاسخنامه شما تصحیح نخواهد شد. توجه داشته باشید کد برگه سوالات شما که در زیر هر یک از صفحه‌های این دفترچه نوشته شده است، با کد اصلی که در همین صفحه است یکی باشد.
۲. بلافاصله پس از آغاز آزمون تعداد سوالات داخل دفترچه و وجود همه برگه‌های دفترچه سوالات را بررسی نمایید. در صورت وجود هرگونه نقصی در دفترچه، در اسرع وقت مسوول جلسه را مطلع کنید.
۳. یک برگ پاسخنامه در اختیار شما قرار گرفته که مشخصات شما بر روی آن نوشته شده است. در صورت نادرست بودن آن، در اسرع وقت مسوول جلسه را مطلع کنید.
۴. برگه پاسخنامه را دستگاه تصحیح می‌کند، پس آن را تا نکنید و تمیز نگه دارید و بعلاوه خوانا و پررنگ بنویسید.
۵. سوال‌های این آزمون به دو شکل پنج گزینه‌ای و پاسخ کوتاه است که از هم تفکیک نشده‌اند. پاسخ درست به هر دو نوع سوال ۴ نمره مثبت دارد. پاسخ غلط به هر سوال پنج گزینه‌ای یک نمره منفی دارد ولی پاسخ غلط به سوال‌های پاسخ کوتاه نمره منفی ندارد.
۶. همراه داشتن هرگونه کتاب، جزوه، یادداشت و لوازم الکترونیکی نظیر تلفن همراه، ماشین حساب و لپ تاپ ممنوع است. همراه داشتن این قبیل وسایل حتی اگر از آن استفاده نکنید یا خاموش باشد، تقلب محسوب خواهد شد.
۷. آزمون مرحله دوم برای دانش‌آموزان سال اول دبیرستان صرفاً جنبه آزمایشی و آمادگی دارد و شرکت کنندگان در دوره تابستان از بین دانش‌آموزان پایه دوم و سوم دبیرستان انتخاب می‌شوند.
۸. داوطلبانی می‌توانند دفترچه سوالات را با خود ببرند که تا پایان آزمون در جلسه حضور داشته باشند، در غیر این صورت دفترچه باید همراه پاسخنامه تحویل شود.

کلیه حقوق این سوالات برای باشگاه دانش پژوهان جوان محفوظ است.

آدرس سایت اینترنتی: www.ysc.ac.ir

المپیاد و مدال

تجربه چند دهه برگزاری المپیادهای علمی نشان داده است که المپیادی شدن تنها به کسب یکی از مدال های رنگارنگ نیست ، بلکه

- آموختن و تمرین روش مطالعه
 - برخورد جدی و علاقمندانه با مطالب علمی
 - جرأت و جسارت مواجه با مسائل سخت و پیچیده علمی
- از جمله مهارت هایی است که مهمترین جایزه یک المپیادی محسوب می شود.

آدرس سایت اینترنتی : www.ysc.ac.ir

کلیه حقوق این سوالات برای باشگاه دانش پژوهان جوان محفوظ است

آزمون مرحله اول سی و یکمین المپیاد

ریاضی کشور

دانش آموز عزیز، سؤال‌های این آزمون به دو شکل پنج‌گزینه‌ای و پاسخ کوتاه است. پاسخ درست به هر دو نوع سؤال ۴ نمره مثبت دارد. پاسخ غلط به هر سؤال پنج‌گزینه‌ای ۱ نمره منفی دارد ولی پاسخ غلط به سؤال‌های پاسخ کوتاه نمره منفی ندارد. پاسخ‌نامه در مورد هر دو نوع سؤال مشابه و شامل پنج مکان خالی است که در هر کدام می‌توانید یک رقم از ارقام صفر تا نه را بنویسید. جواب سؤال‌های پاسخ کوتاه، عددی نامنفی و کم‌تر از ۱۰۰۰۰۰ است. شما باید ارقام قسمت صحیح آن را جداگانه در پاسخ‌نامه بنویسید. به عنوان مثال اگر پاسخ سؤالی ۶۹۵۰٫۷۳ بود شما باید در مقابل شماره سؤال در پاسخ‌نامه، چنین چیزی بنویسید:

	۶	۹	۵	۰
--	---	---	---	---

در مورد سؤال‌های پنج‌گزینه‌ای شماره گزینه درست را در مستطیل سمت راست بنویسید. مثلاً اگر گزینه شماره ۳ درست است باید در مقابل شماره سؤال در پاسخ‌نامه، چنین چیزی بنویسید:

				۳
--	--	--	--	---

لازم نیست کاملاً شبیه نمونه‌های بالا بنویسید؛ حتی نوشتن رقم ۶ به شکل «۶» هم ایرادی ندارد ولی رقم صفر را کوچک و رقم پنج را بزرگ بنویسید تا با هم اشتباه نشوند و به علاوه به هیچ‌وجه از ارقام انگلیسی استفاده نکنید. با رنگ سیاه یا آبی، خوانا و پررنگ بنویسید. هر یک از ارقام را داخل یک کادر بنویسید. اگر از مداد استفاده کنید، پاک کردن برایتان مقدور است ولی از مداد اتود، که اثر آن کم‌رنگ و نازک است، استفاده نکنید.

۱. کم‌ترین مقدار $\frac{a^2}{b}$ در مجموعه زیر چند است؟

$$\{(a, b) \mid a, b \in \mathbb{R}, (a+1)(b+1) = ab, 0 \leq b\}$$

۲. مأمور آمار، یک سرشماری در شهرستان انجام داده است. فراوانی نسبی تعداد خانواده‌ها به صورت زیر است:

۶	۵	۴	۳	۲	تعداد اعضای خانواده
۲۰	۱۰	۳۰	۳۰	۱۰	درصد

چند درصد از مردم، در خانواده‌های ۲ نفری زندگی می‌کنند؟

۳. چند عدد چهار رقمی با ارقام ۱، ۲، ۳ و ۴ وجود دارد که هیچ‌کدام از رقم‌های آن تکرار نشده باشد و مجموع هر دو رقم متوالی آن بر ۲ یا ۳ (یا هر دو) بخش‌پذیر باشد؟

آزمون مرحله اول سی و یکمین المپیاد

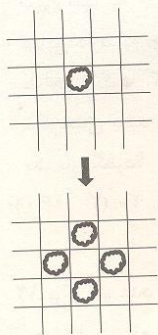
ریاضی کشور

۱۴. در دوزنقه قائم‌الزاویه $ABCD$ ، $(\angle A = \angle D = 90^\circ)$ ، M وسط ضلع BC است. فرض کنید دایره به مرکز M و شعاع MB ، درون پاره خط AD را در X و Y قطع کند. اگر $AB = 1$ و طول پاره‌خطهای BC ، CD و DA به ترتیب p ، q و r باشد. طول پاره‌خطهای AX و AY ریشه‌های کدام معادله زیر هستند؟

$$\begin{array}{lll} x^2 - px + q & (۳) & x^2 - rx + q & (۲) & x^2 + px + q & (۱) \\ px^2 - qx + r & (۵) & & & qx^2 + rx + p & (۴) \end{array}$$

۱۵. به تابع $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ ، تابعی n مقداری می‌گوییم اگر برد آن مجموعه‌ای n عضوی باشد. اگر f و g به ترتیب n و m مقداری باشند. توابع $f + g$ ، $f \times g$ و $f \circ g$ ، به ترتیب حداکثر چند مقداری هستند؟

$$\begin{array}{ll} \min(m, n) \text{ و } mn, mn & (۱) \\ m + n, mn \text{ و } n^m & (۳) \\ \max(m, n) \text{ و } m + n, mn & (۲) \\ mn \text{ و } mn, m + n & (۴) \\ mn \text{ و } mn, \max(m, n) & (۵) \end{array}$$

۱۶. در خانه‌های یک شبکه مربعی نامتناهی، گونه‌ای باکتری به نام «چارزا» زندگی می‌کند. در هر خانه هر تعداد چارزا می‌توانند هم‌زمان زندگی کنند. بعد از یک ساعت هر چارزا به چهار چارزا تقسیم شده و هرکدام به یکی از چهار خانه مجاور می‌رود. اگر در ابتدا فقط یک چارزا وجود داشته باشد، بعد از شش ساعت چند چارزا در خانه‌ای است که با خانه ابتدایی فقط یک رأس مشترک دارد؟ (به طور مثال پس از یک ساعت فقط در هر کدام از چهار خانه مجاور خانه آغازی، دقیقاً یک چارزا وجود خواهد داشت.)

۱۷. چند زیرمجموعه چهار عضوی از اعداد حقیقی مثبت وجود دارد که ضرب دوه‌دوی اعضای آن، برابر مجموعه $\{2, 8, 9, 32, 36, 144\}$ شود؟

۱۸. جمع صورت و مخرج چند تا از کسرهای $\frac{1}{90}, \frac{2}{90}, \dots, \frac{90}{90}$ ، بعد از ساده کردن بر ۳ بخش پذیر است؟

آزمون مرحله اول سی و یکمین المپیاد

ریاضی کشور

۱۹. تابع $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ این گونه تعریف شده است که $f(1) = 1$ و برای $n > 1$ اگر تجزیه n به عوامل اول به صورت $n = p_1^{r_1} \dots p_k^{r_k}$ باشد، آن گاه $f(n) = r_1^{p_1} \dots r_k^{p_k}$. کدام درست است؟
 (p_i ها اعداد اول متمایزند و r_i ها اعداد طبیعی هستند.)

(۱) f پوشا است.

(۲) f یک به یک است.

(۳) اگر a و b عضو برد f باشند، آن گاه ab عضو برد f است.

(۴) برای هر دو عدد طبیعی m و n ، $f(m)f(n) \leq f(mn)$.

(۵) برای هر دو عدد طبیعی m و n ، $f(m)f(n) \geq f(mn)$.

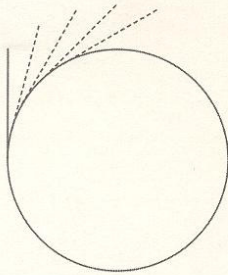
۲۰. دنباله $\{a_n\}$ با دو عدد حقیقی دلخواه a_1 و a_2 شروع می شود و جمله های بعدی آن از رابطه $a_{n+2} = \max\{a_{n+1} - 1, a_n + 1\}$ به دست می آیند. اگر $a_{100} = 100$ ، بیشترین مقدار ممکن برای a_1 چند است؟

	۱
۳	۲
۴	

۲۱. احسان و حسام در جدولی 3×2 مطابق شکل، با هم مهره بازی می کنند. در این بازی هر کس در نوبت خودش می تواند یک مهره در یکی از خانه های خالی جدول قرار دهد یا یکی از مهره های موجود را به خانه سمت راستش یا خانه بالایش منتقل کند، البته اگر آن خانه خالی باشد. بازنده اولین کسی است که نتواند حرکتی انجام دهد. احسان برای شروع بازی در کدام یک از خانه های شماره گذاری شده، مهره را قرار دهد تا بتواند بازی را ببرد؟

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

(۵) در هر کدام از این چهار حالت، حسام می تواند طوری بازی کند که برنده شود.

۲۲. چرخ به شعاع ده متر از مرکز به وسیله محوری به زمین متصل شده، طوری که می تواند آزادانه حول آن محور بچرخد. میله ای به طول ده متر به شکل مماس به چرخ متصل شده است. اگر چرخ 60° بچرخد، نزدیک ترین گزینه به مساحت نقطه هایی که این میله از روی آن عبور می کند، (بر حسب متر مربع) کدام است؟ (شکل وضعیت میله در ابتدا، انتها و سه لحظه بینی را نشان می دهد.)

(۱) ۲۰ (۲) ۳۰ (۳) ۴۰ (۴) ۵۰ (۵) ۶۰

آزمون مرحله اول سی و یکمین المپیاد

ریاضی کشور

۲۳. تعداد جواب‌های معادله زیر در اعداد طبیعی کوچک‌تر یا مساوی ۱۰۰، با شرط $x \leq y$ را بیابید.

$$x^y + y^x = xy(x, y) + [x, y].$$

منظور از (x, y) ، بزرگ‌ترین مقسوم علیه مشترک x و y و منظور از $[x, y]$ کوچک‌ترین مضرب مشترک x و y است.

۲۴. روی سطح کره‌ای، ۴ دایره رسم شده است. سطح این کره حداکثر به چند ناحیه تقسیم می‌شود؟

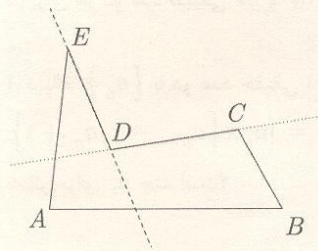
۱۷ (۵)

۱۶ (۴)

۱۵ (۳)

۱۴ (۲)

۱۳ (۱)

۲۵. منظور از یک ضلع «ناجور» در یک چندضلعی که اضلاع آن یکدیگر را قطع نمی‌کنند، ضلعی است که دو ضلع مجاورش در دو طرف خط شامل آن قرار دارند. مثلاً در پنج‌ضلعی روبه‌رو تنها ضلع‌های DE و CD ناجور هستند. یک ۱۳۹۱ ضلعی حداکثر چند ضلع ناجور می‌تواند داشته باشد؟

آزمون مرحله اول سی و یکمین المپیاد

ریاضی کشور

دانش آموز عزیز، سؤال‌های این آزمون به دو شکل پنج‌گزینه‌ای و پاسخ کوتاه است. پاسخ درست به هر دو نوع سؤال ۴ نمره مثبت دارد. پاسخ غلط به هر سؤال پنج‌گزینه‌ای ۱ نمره منفی دارد ولی پاسخ غلط به سؤال‌های پاسخ کوتاه نمره منفی ندارد. پاسخنامه در مورد هر دو نوع سؤال مشابه و شامل پنج مکان خالی است که در هر کدام می‌توانید یک رقم از ارقام صفر تا نه را بنویسید. جواب سؤال‌های پاسخ کوتاه، عددی نامنفی و کم‌تر از ۱۰۰۰۰۰ است. شما باید ارقام قسمت صحیح آن را جداگانه در پاسخنامه بنویسید. به عنوان مثال اگر پاسخ سؤالی ۶۹۵۰٫۷۳ بود شما باید در مقابل شماره سؤال در پاسخنامه، چنین چیزی بنویسید:

	۶	۹	۵	۰
--	---	---	---	---

در مورد سؤال‌های پنج‌گزینه‌ای شماره گزینه درست را در مستطیل سمت راست بنویسید. مثلاً اگر گزینه شماره ۳ درست است باید در مقابل شماره سؤال در پاسخنامه، چنین چیزی بنویسید:

				۳
--	--	--	--	---

لازم نیست کاملاً شبیه نمونه‌های بالا بنویسید؛ حتی نوشتن رقم ۶ به شکل «۶» هم ایرادی ندارد ولی رقم صفر را کوچک و رقم پنج را بزرگ بنویسید تا با هم اشتباه نشوند و به‌علاوه به هیچ‌وجه از ارقام انگلیسی استفاده نکنید. با رنگ سیاه یا آبی، خوانا و پررنگ بنویسید. هر یک از ارقام را داخل یک کادر بنویسید. اگر از مداد استفاده کنید، پاک کردن برایتان مقدور است ولی از مداد اتود، که اثر آن کم‌رنگ و نازک است، استفاده نکنید.

۱. کم‌ترین مقدار $\frac{a^2}{b}$ در مجموعه زیر چند است؟

$$\{(a, b) \mid a, b \in \mathbb{R}, (a+1)(b+1) = ab, 0 \leq b\}$$

۲. مأمور آمار، یک سرشماری در شکرستان انجام داده است. فراوانی نسبی تعداد خانواده‌ها به صورت زیر است:

۶	۵	۴	۳	۲	تعداد اعضای خانواده
۲۰	۱۰	۳۰	۳۰	۱۰	درصد

چند درصد از مردم، در خانواده‌های ۲ نفری زندگی می‌کنند؟

۳. چند عدد چهار رقمی با ارقام ۱، ۲، ۳ و ۴ وجود دارد که هیچ‌کدام از رقم‌های آن تکرار نشده باشد و مجموع هر دو رقم متوالی آن بر ۲ یا ۳ (یا هر دو) بخش‌پذیر باشد؟